

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้ คือ

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ระดับการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามสถานภาพด้านตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา โดยและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมตามขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับท้องถิ่นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติไม่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ

5.1.3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความถี่สูงสุด เป็นรายด้านแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ สถานศึกษาควรรวให้ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน

กำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับท้องถิ่น คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนภารกิจ เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ คือ สถานศึกษาจัดสร้างระบบ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพียงพอต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.1.4 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่เป็น Best Practice จำนวน 3 โรงเรียน ดังนี้

5.1.4.1 แนวทางการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจการบริหาร และการตัดสินใจไปยังแต่ละฝ่ายเพื่อให้อำนาจในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายและการวางแผนอย่างเป็นระบบ
- 2) สำรวจความต้องการ ปัญหาของชุมชนและผู้เรียนมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
- 3) สถานศึกษาดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

5.1.4.2 แนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนระดับท้องถิ่น

- 1) สร้างความร่วมมือกับชุมชน บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
- 2) สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างสูงสุด
- 3) เปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทาง ละคร่วมจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น

5.1.4.3 แนวทางในการกำกับดูแลคุณภาพระดับท้องถิ่น

- 1) สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้คำนึงถึงทักษะกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบเพื่อประเมินคุณภาพผู้เรียน ให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้
- 2) ส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบเพื่อประเมินคุณภาพผู้เรียน ให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่น ตามสถานภาพด้านตำแหน่งและขนาด สถานศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากสถานศึกษามีพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ท้องถิ่นสร้างจิตสำนึกใหม่ สร้างสังคมเข้มแข็ง สร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทองม้วน สีแนน (2552, น. 128) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับ สงกรานต์ วรรณพุดิ (2559, น. 133) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพ ปัจจุบันปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสู่สถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า สภาพการ พัฒนาท้องถิ่นของสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโดยรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายสังกัดพบว่าอยู่ในระดับมากทุกสังกัด

5.2.2 การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 จำแนกตามสถานภาพด้านตำแหน่ง พบว่าแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนมี การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน การจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับท้องถิ่น ด้านการส่งเสริม สนับสนุนระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชรินทร์น์ สีเสมอ (2554, น. 104-105) ที่มีผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาชั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่นเขต 4 ของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ เรวดี ภูถาวร (2548,

น. 112) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารและครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจำแนกตามสภาพด้านตำแหน่งของผู้บริหารและครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพการบริหารที่แตกต่างกันทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ ที่ตั้ง รวมไปถึงศักยภาพของบุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน สอดคล้องกับ จรัส ชินเสียง (2548, น. 94) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านคือด้าน การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินผลหลักสูตรตามลำดับพบว่าทุกด้านมีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความถี่สูงสุดพบว่าเป็นรายด้านแต่ละด้านดังนี้ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับท้องถิ่น คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนภารกิจ เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ คือ สถานศึกษาจัดสร้างระบบ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพียงพอต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ สถานศึกษาควรร่วมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าด้านการส่งเสริมสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะคือ สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน และสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในด้านศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการ ส่วนในด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสถานศึกษาควรเพิ่มเติมในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนที่มาตรฐานการศึกษา กำหนด และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดทำและกำหนดเป้าหมาย/จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางและบริบทความต้องการของเขตพื้นที่

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

5.3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาโดยพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ มากขึ้น